Journal of the
Faculty of Divinity
of Ankara University

60: 1 (2019)

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi

İçindekiler/*Contents*

Araştırma Makaleleri/*Research Articles*

Tümel Önermenin 'Cihet'i: Muḥammed el-Āmidī'nin *Refʿu'l-Ḥicāb ʿan Cemīʿi'l-Muveccehāt* İsimli Eseri Bağlamında Bir İnceleme
The Modality of Universal Proposition: An Enquiry within the Context of Muḥammad al-Āmidī's Rafʿ al-Ḥijāb ʿan Jamīʿ al-Muvajjahāt
Necmettin Pehlivan & Muhammet Çelik

Bir Şerhin Hikayesini Kovalarken Bir Hikayenin Şerhini Bulmak: Aḥmed b. Maḥmūd el-Ḥalebī'nin *Şerḥu'l-Cevāhiri'l-Muḍī'e*'si ve Nesīmī'nin Öldürülüşüne Tanıklığı
Finding the Commentary of a Story While Chasing the Story of a Commentary: Aḥmad b. Maḥmūd al-Ḥalabī's Sharḥ al-Jawāhir al-Muḍī'a and His Testimony to the Murder of Nasīmī
Muhammed Osman Doğan

Şark Medreselerinde Toplumsal Cinsiyet Anlayışı: Diyarbakır Seydaları Üzerinden Betimsel Bir Analiz
The Perception of Gender in the Madrasas of Eastern Turkey: A Descriptive Analysis through the Seydas of Diyarbakır
Abdussamet Kaya

Araştırma Notları Yorumları/*Research Notes and Comments*

Bir Değişim Risâlesi: *"Teşādüfü'ş-Şerʿi ve'z-Zemān..."*
An Epistle of Change: "Taṣāduf al-Sharʿ wa'l-Zamān..."
İsmail Hakkı Ünal

Mehmet Fuat Sezgin'in Aile Çevresi ve Türkiye'deki Akademik Serüveni
Mehmet Fuat Sezgin's Family Circle and His Academic Life in Turkey
Hüseyin Hansu

Yeğeninin Gözünden Dr. Muhammed Hamidullah: Muhammad Saifullah Saheb ile Bir Söyleşi ve Hamidullah'ın Kendisine Gönderdiği Bir Mektubun Neşri
Muhammad Hamidullah through His Nephew's Eyes: An Interview with Muhammad Saifullah Saheb and the Publication of a Letter of Hamidullah to Him
Cemil Kutlutürk

لمحة موجزة عن موقف التاريخ: الذاكرة من *شروط النهضة* لمالك بن نبي
A Brief Look at the History: In Memory of Mālik b. Nabī's Book Shurūṭ al-Nahḍa (Conditions of Renaissance)
Mehmet Akif Koç

Eser Değerlendirmeleri/*Book Reviews*

Gazzâlî. *Tehâfütü'l-Felâsife: Filozofların Tutarsızlığı.*
Fehrullah Terkan

Zafer Duygu. *İsa, Pavlus, İnciller*
Umut Var

Vefa Notları/*Tributaries*

Prof. Dr. Şevki Saka Hocamızın (1940-2019) Ardından
In Memory of Prof. Dr. Şevki Saka (1940-2019)
Hasan Yücel

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ISSN: 1301-0522 / Year: 2019 • Volume: 60 • Issue: 1

ISSN: 1301-0522

Cilt: 60 • Sayı: 1 • Yıl: 2019

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

ISSN: 1301-0522 | Cilt: 60 • Sayı: 1 • Yıl: 2019

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF THE FACULTY OF DIVINITY OF ANKARA UNIVERSITY
Cilt/Volume: 60 Sayı/Issue: 1 (31 Mayıs 2019/31 May 2019)
(ISSN: 1301-0522 • e-ISSN: 1309-2057)

YAYINLAYAN KURUM VE SAHİBİ/PUBLISHING INSTITUTION AND OWNER
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi adına/on behalf of Ankara University Faculty of Divinity
İsmail Hakkı Ünal (Dekan/Dean)

EDİTÖR/EDITOR IN CHIEF
Mehmet Kalaycı, Ankara Üniversitesi

EDİTÖRLER KURULU/EDITORIAL BOARD
Mine Demirbilek, Trabzon Üniversitesi | **Muhammet Emin Eren**, Ankara Üniversitesi | **Recep Gürkan Göktaş**, Ankara Üniversitesi | **Esra Gözeler**, Ankara Üniversitesi | **Abdulvahap Kösesoy**, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi | **Yasin Meral**, Ankara Üniversitesi | **Tuğba Öztürk**, Ankara Üniversitesi | **Kevser Beyazyüz Sipahioğlu**, Ankara Üniversitesi | **Tuba Nur Umut**, Ankara Üniversitesi | **Hikmet Yaman**, Marmara Üniversitesi | **Şeyma Yazıcı**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

DANIŞMA KURULU/ADVISORY BOARD
Adem Arıkan, İstanbul Üniversitesi | **Fadıl Ayğan**, Siirt Üniversitesi | **Lejla Demiri**, Eberhard Karls Universität Tübingen | **Engin Erdem**, Ankara Üniversitesi | **İbrahim Fidan**, Ankara Üniversitesi | **Ayşe Zişan Furat**, İstanbul Üniversitesi | **Georg Gasser**, Universität Innsbruck | **Osman Güman**, Sakarya Üniversitesi | **Ahmet Cahid Haksever**, Ankara Üniversitesi | **Konrad Hirschler**, Freie Universität Berlin | **Mustafa Karagöz**, Erciyes Üniversitesi | **Mehmet Cüneyt Kaya**, İstanbul Üniversitesi | **Orhan Şener Koloğlu**, Uludağ Üniversitesi | **Cemil Kutlutürk**, Ankara Üniversitesi | **Edward Ryan Moad**, Qatar University | **Bilal Orfali**, American University of Beirut | **Kenan Özçelik**, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi | **Eyüp Öztürk**, Trabzon Üniversitesi | **Judith Pfeiffer**, Rheinische Friedrich-Wilhelms Universität Bonn | **Reza Pourjavady**, Independent Researcher | **Amidu Olekan Sanni**, Fountain University | **Ahmed El Shamsy**, The University of Chicago | **Oğuzhan Tan**, Ankara Üniversitesi | **Himmet Taşkömür**, Harvard University | **Abdulkader Tayob**, University of Cape Town | **Hüseyin Yılmaz**, George Mason University | **Hayrettin Yücesoy**, Washington University in St. Louis | **Halise Kader Zengin**, Ankara Üniversitesi

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi **ULAKBİM TR Dizin** (2010'dan itibaren) ve **Index Islamicus** (1955'ten itibaren) tarafından indekslenmektedir.	*Journal of the Faculty of Divinity of Ankara University* indexed by **ULAKBIM TR Dizin** (since 2010) and **Index Islamicus** (since 1955).

İLETİŞİM ADRESİ/CORRESPONDENCE
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi 06500 Beşevler / Ankara
Telefon: +90 312 212 68 00 dah./ext. 1242 Fax: +90 312 213 00 03
E-mail: iladergi@ankara.edu.tr
URL: https://dergipark.org.tr/auifd

BASKI/PRESS
Ankara Üniversitesi Basımevi, A.Ü. Tandoğan Kampüsü, Beşevler / Ankara
Online Yayın Tarihi: 31 Mayıs 2019

GENEL BİLGİLER/GENERAL INFORMATION

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi kör hakemlik sisteminin uygulandığı akademik bir dergidir. 1952 yılında yayın hayatına başlamış ve Türkiye'de ilahiyat alanında uzunca bir süre tek akademik dergi olarak faaliyet göstermiştir. İlk sayısından itibaren akademik vasfını hiçbir zaman kaybetmemiş, Türkiye'de ilahiyat alanında doğru bilginin ve akademik ilmî üslubun tesis edilmesinde öncü rol oynamıştır. *Dergi*, yetmiş yıl boyunca Türkiye'de ilahiyat sahasının alt disiplinlerinde faaliyet göstermiş çok sayıda akademisyen tarafından kaleme alınan geniş bir yazı arşivine sahiptir. *Dergi*, niteliği ilke edinmiş bir dergidir; halen bu ilke doğrultusunda yılda iki kez (31 Mayıs, 30 Kasım) yayınlanmaktadır.

Journal of the Faculty of Divinity of Ankara University is a peer-reviewed open-access academic journal published continuously since 1952. It is the oldest continuously published academic journal in the fields of Islamic and religious studies (*ilahiyat*) in Turkey and one of the oldest in the entire Islamic world. Articles published in earlier decades were some of the first modern academic studies in various sub-disciplines of Islamic and religious studies in Turkey. *The Journal* played the most significant role in establishing an academic style in modern Turkish *ilahiyat* studies and it has been one of the leading and the most respected journals in its field since its establishment. *The Journal* is published twice a year (May 31, November 30).

AMAÇ/AIM

*Dergi*nin öncelikli amacı, ilahiyat ve sosyal bilimler alanında gerçekleştirilmiş nitelikli ve özgün çalışmaları akademik çevrelerin dikkatine sunmak, akademik bilginin üretilmesine ve yayılmasına olanak sağlamaktır. Bu kapsamda ilahiyat alanında oluşmuş bilgi birikiminin değerlendirilmesi, geliştirilmesi, yeni ve özgün fikirler üretilmesi amaçlanmaktadır.

The Journal is dedicated to bringing to the attention of the international scholarly community well-written original research articles by qualified specialists in Islamic and religious studies, thereby providing a forum to share and discuss new academic findings and supporting the development of new scholarly approaches and problematics.

KAPSAM/SCOPE

Dergi, belirlediği ve kendi platformunda ilan ettiği yayın ilkeleriyle uyumlu olduğu sürece akademik bilginin her türlü versiyonuna alan açmaktadır. Bu çerçevede araştırma makalesinin yanı sıra araştırma notu, söyleşi, kitap ve toplantı değerlendirmesi ve vefa notu gibi farklı yazı türleri de kabul edilmektedir. *Dergi*de, Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinde bulunan bütün bilim alanlarıyla ilgili Türkçe, Arapça, Farsça, İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerinde makaleler değerlendirmeye alınmaktadır.

The Journal publishes articles, research notes, book and conference reviews, interviews, and tributary notes related to any subdiscipline of Islamic and religious studies taught at the Faculty. These include historical studies and modern interpretations of Qur'anic studies, hadith, fiqh, kalam, Sufism, Islamic history, Islamic intellectual tradition as well as religious and philosophical studies. *The Journal* considers articles in Turkish, English, and Arabic, and occasionally publishes papers in Persian, German, and French.

TELİF/COPYRIGHT

*Dergi*de yayınlanan makalelerin ilim ve dil yönünden sorumluluğu yazarlarına aittir. Fikirlerden editörler sorumlu tutulamazlar. Makalelerde belirtilen görüşler, zorunlu olarak *Dergi*nin görüşlerini yansıtmazlar. Yayınlanan makalelerin tüm yayın hakları *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*'ne (ISSN: 1301-0522) aittir. Makaleler, önceden izin alınmaksızın tamamen veya kısmen basılamaz ve dijital olarak çoğaltılamaz. Ancak ilmî amaçlar doğrultusunda, kaynak göstermek kaydıyla özetleme ve alıntı yapılabilir.

Opinions expressed in *the Journal* belong solely to the authors and do not necessarily represent those of *the Journal*. All that is published in this *Journal* is copyrighted and all rights reserved to *Journal of the Faculty of Divinity of Ankara University* (ISSN: 1301-0522) Neither as a whole nor in part may the articles published in this *Journal* be reproduced or distributed in any way or through any digital storage and retrieval system without permission. We allow, however, brief quotations and abstracts for scholarly purposes.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF THE FACULTY OF DIVINITY OF ANKARA UNIVERSITY
Cilt/Volume: 60 Sayı/Issue: 1 (31 Mayıs 2019/31 May 2019)
(ISSN: 1301-0522 • e-ISSN: 1309-2057)

İÇİNDEKİLER/*CONTENTS*

Araştırma Makaleleri/*Research Articles*

Tümel Önermenin 'Cihet'i: Muḥammed el-Āmidī'nin *Refʿu'l-Ḥicāb ʿan Cemīʿi'l-Muveccehāt* İsimli Eseri Bağlamında Bir İnceleme
The Modality of Universal Proposition: An Enquiry within the Context of Muḥammad al-Āmidī's Rafʿ al-Ḥijāb ʿan Jamīʿ al-Muvajjahāt
NECMETTİN PEHLİVAN & MUHAMMET ÇELİK..... 1-80

Bir Şerhin Hikayesini Kovalarken Bir Hikayenin Şerhini Bulmak: Aḥmed b. Maḥmūd el-Ḥalebī'nin *Şerḥu'l-Cevāhiri'l-Muḍī'e*'si ve Nesīmī'nin Öldürülüşüne Tanıklığı
Finding the Commentary of a Story While Chasing the Story of a Commentary: Aḥmad b. Maḥmūd al-Ḥalabī's Sharḥ al-Jawāhir al-Muḍī'a and His Testimony to the Murder of Nasīmī
MUHAMMED OSMAN DOĞAN..... 81-110

Şark Medreselerinde Toplumsal Cinsiyet Anlayışı: Diyarbakır Seydaları Üzerinden Betimsel Bir Analiz
The Perception of Gender in the Madrasas of Eastern Turkey: A Descriptive Analysis through the Seydas of Diyarbakır
ABDUSSAMET KAYA..... 111-132

Araştırma Notları ve Yorumlar/*Research Notes and Comments*

Bir Değişim Risâlesi: "*Teşādüfü'ş-Şerʿi ve'z-Zemān…*"
An Epistle of Change: "Taṣāduf al-Sharʿ wa'l-Zamān…"
İSMAİL HAKKI ÜNAL..... 133-183

Mehmet Fuat Sezgin'in Aile Çevresi ve Türkiye'deki Akademik Serüveni
Mehmet Fuat Sezgin's Family Circle and His Academic Life in Turkey
HÜSEYİN HANSU..... 185-205

Yeğeninin Gözünden Dr. Muhammed Hamidullah: Muhammad Saifullah Saheb ile Bir Söyleşi ve Hamidullah'ın Kendisine Gönderdiği Bir Mektubun Neşri
Muhammad Hamidullah through His Nephew's Eyes: An Interview with Muhammad Saifullah Saheb and the Publication of a Letter of Hamidullah to Him
CEMİL KUTLUTÜRK..... 207-220

لمحة موجزة عن موقف التاريخ: الذاكرة من *شروط النهضة* لمالك بن نبي
A Brief Look at the History: In Memory of Mālik b. Nabī's Book Shurūṭ al-Nahḍa (Conditions of Renaissance)
MEHMET AKİF KOÇ..... 221-223

Eser Değerlendirmeleri/*Book Reviews*

Gazzâlî. *Tehâfütü'l-Felâsife*: *Filozofların Tutarsızlığı*.
FEHRULLAH TERKAN..... 225-262

Zafer Duygu. *İsa, Pavlus, İnciller*
UMUT VAR 263-270

Vefa Notları/*Tributaries*

Prof. Dr. Şevki Saka Hocamızın (1940-2019) Ardından
In Memory of Prof. Dr. Şevki Saka (1940-2019)
HASAN YÜCEL 271-275

Genel Yayın İlkeleri
Author Guidelines 277-280

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 60:1 (2019), 271-275

Prof. Dr. Şevki Saka Hocamızın (1940-2019) Ardından

HASAN YÜCEL
Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
yucelh@ankara.edu.tr
https://orcid.org/0000-0002-1503-2799

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tefsir Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Şevki Saka, 28 Şubat 2019 tarihinde Perşembe'yi Cuma'ya bağlayan gece 79 yaşında Ankara'da vefat etti. Değerli Hocamız yıllarca hizmet ettiği Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bahçesinde 1 Mart Cuma günü saat 12.00'de düzenlenen törenle son yolculuğuna uğurlandı. Cuma namazını müteakip ailesi, yakınları, dostları, meslektaşları ve talebelerinin hazır bulunduğu cenaze namazını oğlu, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kur'an-ı Kerim Okuma ve Kıraat İlmi Anabilim Dalı Öğretim Görevlisi Enes Saka kıldırdı ve ardından Etimesgut Elvanköy Mezarlığı'na defnedildi.

Hayatı

Şevki Saka, 1 Ocak 1940 tarihinde Gümüşhane Merkez Güvercinlik Köyü'nde dünyaya geldi. 9 yaşında hafız oldu. Trabzon'da Arapça ve tecvit üzerine özel dersler aldı. 1960-1962 yıllarında askerlik görevini yaptı. 1964 yılında Gümüşhane Ortaokulunu, 1967 yılında Gümüşhane Lisesini bitirdi. 1971 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 1971-1979 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığı'nda Bölge Vaizliği, Müftü Yardımcılığı, Müftülük ve Teftiş Kurulu Üyeliği gibi çeşitli görevlerde bulundu. 1978 yılında Kıraat-ı Aşere ihtisas kursunu başarıyla bitirdi. 1979 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne Araştırma Görevlisi olarak atandı. Aynı yılın Şubat ayında ise Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Kur'an-ı Kerim Okutmanı olarak göreve başladı. Prof. Dr. İsmail Cerrahoğlu'nun danışmanlığında hazırlamış olduğu *Kur'ân-ı Kerîm'in Davet Metodu* adlı teziyle 1979 yılında doktorasını tamamladı. 1982 yılında Yardımcı Doçent ve 1990 yılında Doçent oldu. 1999 yılında Profesörlüğe yükselen Saka, 1 Ocak 2007 tarihinde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki

görevinden emekli oldu. Arapça ve Fransızca bilen Hocamızın Kur'an'ın üslup ve muhtevasına dair kitap ve makaleleri bulunmaktadır.

Şevki Saka Hocamızın *Kur'ân-ı Kerîm'in Davet Metodu* başlıklı doktora tezi ülkemizde konulu tefsirin ilk örneklerinden biridir. Bu çalışmada temel olarak davet kelimesinin tanımı, peygamberler ve Hz. Muhammed örnekliğinde davet eden kişinin özellikleri ve davete dair yaklaşımlar Kur'an'ın temel üslup ve anlatım özellikleri çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Hocamız *Yabancılaşma Karşısında Kur'an* isimli eserini ise modern dönemde insanın içinde bulunduğu durumu dikkate alarak kaleme almıştır. Bu kitapta yabancılaşma kavramının tanımı, Kur'an'a göre insanın özüne yabancılaşmasının sebepleri ve insanın merkeze alınmadığı bir medeniyetin içinde bulunduğu durumlar incelenmiştir. Bu bağlamda kitap, Kur'ani değerler ve prensipler ekseninde insanın ön plana çıkarılmasının ve insanın ufkunu karartan olumsuzlukların giderilmesinin önemine odaklanmaktadır.

Kur'an'dan Mesajlar başlıklı iki ciltlik çalışması, TRT-1'de Cuma sabahları okunan ayetler hakkında Hocamız tarafından yapılan yorumların bir araya getirilmesinden oluşmaktadır.

Hocamız lisans düzeyinde Tefsir Usulü, Kur'an Okuma ve Tecvid; lisansüstü düzeyde ise Tefsir Usulü, Tefsir Tarihi, Tefsir Metinleri, Kur'an'a Göre İnsanın Yaratılışı, Yabancılaşma Karşısında Kur'an, Kur'an-ı Kerim'in Davet Metodu, Şirk Problemine Kur'ani Yaklaşımlar ve Kur'an'da Sevgi gibi dersleri okutmuştur.

Hocamızın Ardından

Merhum Hocamızı tanıyanlar kendisinin devlet terbiyesi almış kıymetli bir birey olduğunu ifade ederler. En belirgin özellikleri arasında saygısı, nezaketi, alçak ve sakin bir ses tonuyla konuşması ve muhatabı ile asla tartışmaması, güzellikle anlaşmaya çalışması zikredilebilir. *Kur'ân-ı Kerîm'in Davet Metodu* başlıklı doktora çalışmasının kişiliğine, dolayısıyla hayatına doğrudan tesir ettiği anlaşılan Hocamız, dinin doğrularını ve güzelliklerini duruşu, sözleri ve tutumları ile kendince diğer insanlara yansıtmaya gayret ederdi. Hocamız, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi mescidinde çok kez Cuma namazı kıldırmış ve hutbe irad etmiştir. Onun Cuma hutbesinin akabinde okumayı tercih ettiği bir ayet grubu ve meali var ki, bunlar neredeyse herkesin zihnine kazınmıştır diyebiliriz. Bu ayet grubu, 26/eş-Şuʿarāʾ suresinin 88-89. ayetleridir:

يَوْمَ لَا يَنفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾

Hocamız bu ayetleri şu şekilde anlamaktaydı: "O gün ne mal ne de evlat fayda verir. O gün ancak kalb-i selîm iş görür." Çok kereler Cuma namazı kıldırdığı Fakülte mescidinde, bir Cuma namazı akabinde, kendisinin bu açıklamalarıyla Hocamız Fakültesinden ebediyete uğurlanmıştır.

Bir talebesi olmam hasebiyle onun, öğrencilerinin zihninde nasıl yer ettiğini ifade etmek istiyorum. Hocamız Kur'an aşığı bir kimseydi. Bize de bu duyguyu aşılamayı bir görev bilir, Kur'an'la çokça hemhal olmamızı önerirdi. Her hafta ilk derse geldiğinde henüz yerlerimize oturmadan "Sağ baştan sayınız!" derdi. Biz ilk hafta ne demek istediğini anlayamadan saymaya başlamıştık. Ta ki 30 dendiğinde "Tekrar 1'den başlayınız!" deyinceye kadar. Meğer Hocamız her hafta en az bir hatim yapmamızı istiyormuş. Saymayı bitirince şöyle derdi: "Herkes kendi rakamının cüzünü haftaya kadar aşkla, şevkle okuyacak inşaallah!" Bir seferinde biz yine sayıları sayarken bir arkadaşımız 8 demesi gerektiği halde 30 deyivermişti. 30. cüz her zaman kolay gelir ya bizlere, ondan olsa gerek. Tabi çok nüktedan olan Hocamız naif üslubuyla gülümseyerek şu cevabı verince arkadaşımız keşke demeyeydim ya diye düşünmekten kendini alamamıştı: "Aferin Muhammed! Yani diyorsun ki ben bu hafta 8. cüzden 30. cüze kadar aşkla, şevkle okuyacağım inşaallah!" Şakası bile muhatabını kırmayan, hatta bizzat o kişiyi bile güldüren Hocamız, bu şekilde belki de binlerce hatmin okunmasına vesile olmuştur. Allah ecrini kat kat bahşeylesin.

Şevki Saka Hocamız evli ve dört çocuk babasıydı. Ailesine ve çocuklarına değer veren ve özen gösteren bir babaydı. Hayatının son yıllarında yakalandığı hastalıktan mustarip olan Hocamızın, bu durumu rıza ve sabırla karşıladığı ve ömrünü adadığı Kur'an ile sekinet bulmaya gayret ettiğine dair, özellikle bu süre zarfında ona her türlü hürmet ve hizmeti gösteren değerli aile efradının sözleri, Hocamızın bizlere verdiği son dersi olarak düşünülebilir. Onu tanıyanlar nezaketi, samimiyeti, kadirşinaslığı ve vefakarlığı ile kendisini hatırlayacaklardır.

Ömrünün neredeyse tamamını Kur'an'a, onu öğrenmeye ve öğretmeye, sevmeye ve sevdirmeye adamış olan Hocamızın, ahiret yolculuğunda en iyi arkadaşının Kur'an olmasını ve kendisinin cennette Hz. Peygamber'e komşu olmasını niyaz ederiz. Başımız sağ olsun. Allah rahmet eylesin.

Prof. Dr. Şevki Saka Bibliyografyası

Basılmış Kitapları:

- *İmam Hatip Liseleri İçin Tefsir: 11. Sınıf* (İsmail Cerrahoğlu ile birlikte). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1985.
- *İmam Hatip Liseleri İçin Tefsir: 12. Sınıf* (İsmail Cerrahoğlu ile birlikte). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1985.
- *Kur'an-ı Kerim'in Davet Metodu*. İstanbul: Seha Neşriyat, 1991.
- *Yabancılaşma Karşısında Kur'an*. Ankara: İrşad Kitaplığı, 1997.
- *Kur'an'dan Mesajlar 1-2*. Ankara: İrşad Kitaplığı, 1997.

Hakemli Dergilerde Yayımlanmış Makaleleri:

- "Kur'an'ın Ahiret Hayatını Tercih Etmesi İnsanı Ümitsizliğe Sevkeder mi?," *Diyanet İlmi Dergi* 25:3 (1989), ss.37-63.
- "Kitap ve Sünnet Bütünlüğü," *Diyanet İlmi Dergi* 26:1 (1990), ss.35-78.
- "İman İnsana Ne Kazandırır?," *Diyanet İlmi Dergi* 26:4 (1990), ss.33-49.
- "Kur'an'a Göre İnanç Hürriyeti," *Diyanet İlmi Dergi* 28:1 (1992), ss.117-137.
- "Kur'an'da Ta'rid Yoluyla Anlatım," *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 33 (1992), ss.113-128.
- "Türkçe Kur'an mı?," *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 39 (1999), ss.79-106.
- "Mü'minler Cehenneme Girer mi?," *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 41 (2000), ss.29-41.
- "İnsanı Aydınlatmada Tedrici Metodun Önemi," *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 42 (2001), ss.59-76.

Çevirileri:

- eş-Şeyh Ali Mahfuz. "Alimlerin Emirlere (İdarecilere) Nasihati," *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 38 (1998), ss.249-268.
- eş-Şeyh Ali Mahfuz. "İrşad Yolu," *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 38 (1998), ss.233-248.
- eş-Şeyh Ali Mahfuz. "Kur'ân'dan Öğütler", *Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi* 1:1 (1999), ss.121-140.

Popüler Dergilerde Yayımlanmış Makaleleri:

- "Azaptan Kurtuluş Yolu," *Hakses* 127 (1975), ss.3-6.
- "Allah'a Davet Eden Kişiden Daha Güzel Sözlü Kim Olabilir?," *Hakses* 122 (1975), ss.4-6.[1]
- "Kur'an'ın Üstünlüğü," *Hakses* 230 (1984), ss. ?
- "Allah İnancı," *İslam* 1:11 (1984), s.39.

[1] Merhum Hocamızın bu makalesi, *Hakses* dergisinde "Tefsir Yarışmasında Birinci Gelen Yazı" başlığıyla yer almaktadır.

- "Münafıkların Durumu," *İslam* 2:13 (1984), ss.52-53.
- "Allah Korkusundan Yuvarlanan Taşlar," *İslam* 2:15 (1984), ss.56-57.
- "İman Ettik Demekle Bırakılacak mısınız?," *İslam* 2:17 (1985), ss.36-37.
- "Cennetin Bedeli," *İslam* 2:18 (1985), ss.50-51.
- "Allah'tan Yana Olmadıkça," *İslam* 2:19 (1985), ss.38-39.
- "İnsan Allah'a Güvenirse," *İslam* 2:20 (1985), ss.36-37.
- "Mutlu Olmak mı İstiyoruz [Kur'an Okuma Üzerine]," *İslam* 2:21 (1985), ss.40-41.
- "Takva Olmazsa Oruç Olmaz," *İslam* 2:22 (1985), ss.47-48.
- "Allah'ın Dinine Yardım Ediniz ki," *İslam* 2:23 (1985), s.39.
- "Allah'ın Orduları," *İslam* 2:24 (1985), ss.26-27.
- "Mallarınız ve Evladlarınız Ancak Birer İmtihandır," *İslam* 3:34 (1986), ss.54-55.

Katıldığı Bilimsel Toplantı:

- "Kur'an-ı Kerim Öğretiminde Metod," *Din Öğretimi ve Din Hizmetleri Semineri: 8-10 Nisan 1988* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1991) içinde, ss.107-115.

Ansiklopedi Maddesi:

- "Âcil," *DİA* (1988), c.1, s.326.